

Steen Bille Larsen:

Dokumentet, der "rensede" Alfred Kruse

I august 1916 nedsatte svenske og russiske socialister i København en undersøgelseskommission, der skulle foretage en afhøring af danskeren Alfred Kruse. Han var beskyldt for, at være ansvarlig for at fem russiske bolsjevikker sammen med ham selv var blevet udvist af Sverige. Angiveligt fordi han af uforsigtighed havde givet en tysk agent oplysninger om en fredskongres, der havde fundet sted i Stockholm samme år.

Selv bedyrede Kruse sin uskyld. Kommissionen nåede aldrig at få sagen afsluttet, så i mange år måtte Alfred Kruse leve med denne uafsluttede sag, hvad der betød, at han blev holdt på afstand i arbejderbevægelsen. At han var uskyldig er nu endnu en gang blevet påvist i Hans Bjørkegrens bog "Ryska posten", som blev omtalt i Politiken søndag d. 24. november under overskriften Moskva-proces i København.

Det er imidlertid ikke rigtigt, som det fremgår af Politiken, at Kruse aldrig blev rehabiliteret af den kommunistiske og den socialdemokratiske bevægelse. Kruses sag forkludredes af mange grunde (bl.a. eftergivenhed hos russerne og partistridigheder i Danmark). Samtidig kompliceredes sagen af, at ikke kun det svenske og danske kommunistiske parti var involveret, men også det norske fordi Alfred Kruse på det pågældende tidspunkt havde været medlem af det norske Socialdemokrati. I 1936 lykkedes det ham dog at få en fælleserklæring af de tre kommunistiske partier, dateret 20. april, som hermed offentliggøres:

Vi har forhandlet med Centralkomiteerne for Sveriges og Norges kommunistiske Partier, og i Forstaaelse med dem mener vi derefter at kunne fastslaa at der ikke foreligger nogen Art Bevis eller Sandsynliggørelse for, at du under dit Ophold i Sverige i Forbindelse med den svenske Højforræderiproces skulde have arbejdet som Politistikker eller Politiprovokatør. Der foreligger ikke nogen formel Udtalelse eller Afgørelse fra den dengang nedsatte Kommissionsdomstol, og de tre Partier mener efter saa godt, det lod sig gøre, paany at have undersøgt Sagen at maatte fastslaa, at du ikke har gjort dig skyldig i noget, som skulde gøre dig uværdig til at deltage i Arbejderbevægelsen. Vi mener, at denne Sag hermed maa betragtes som afsluttet og uddebatteret med det Resultat, de tre skandinaviske Partier er kommet til.

Hvad angaar din Anmodning om Optagelse i Danmarks Kommunistiske Parti, har Centralkomiteens politiske Udvalg enstemmigt besluttet ikke at kunne bevilge denne. Det er vor Opfattelse, at du ikke har den Forstaaelse for Partiets Rolle, af Partidisciplinens Betydning og af de Fligter, der maa paahvile en Kommunist, som man paa Forhaand maatte forlange af dig som Betingelse for din Optagelse i Partiet. Vi har derfor afslaaet din Optagelsesbegæring.

Paa Partisekretariatets Vegne

sign.
sekretariatet

Danmarks Kommunistiske Parti

Kruse ønskede dengang ikke dokumentet offentliggjort, da han frygtede, at det ville skabe nyt ubehageligt røre om sagen. Denne beslutning advarede Marie Nielsen ham mod. Hun pegede på, at kun offentliggørelse kunne rydde alle misforståelser ad vejen. Kruse holdt dog fast ved sit.

Det er forkert at fremstille sagen, som om russerne var særligt ivrige efter at ramme Kruse. De implicerede russere var uenige om sagen, men iøvrigt tog de sig ikke af den, fordi de var optaget af problemerne i sovjetisk politik på topplan efter revolutionen i 1917. Da de efter magtkampene i det sovjetiske parti var blevet sat uden for indflydelse i 30-erne, tog de sig tid til at se på sagen efter pres fra Kruse - og nu støttede tilstrækkeligt mange ham. Disse russere udvirkede, at de tre skandinaviske kommunistiske partier udarbejdede fælleserklæringen.

Også i det danske Socialdemokrati var man klar over Kruses udskyld. Ved hans 70-års dag i 1958 bragte Social-Demokraten 15. januar et interview med ham, hvor "agentsagen" fra 1916 og hans uskyld var hovedemnet.

Anklagerne mod Kruse kom fra en helt anden side, nemlig fra de to implicerede svenske socialister Zet Höglund og Karl Kilbom, som år efter år uden konkrete beviser fastholdt, at Kruse havde været tysk agent. Det gjorde de også efter, at de var gået fra det kommunistiske parti til Socialdemokratiet, og de gjorde det endnu hver for sig i deres erindringer fra 1954 - næsten tyve år efter at Kruse var blevet rehabiliteret.

Kruses problem var, at han var en politisk out-sider, som ikke kunne hente officiel støtte. Han var trådt ud af Socialdemokratiet i 1918 sammen med socialdemokratiets venstrefløj. I 1930-erne havde han sympati for Trotskijs kommunistiske venstreopposition og derfor kunne han ikke blive medlem af det kommunistiske parti.

Men retfærdigvis må det siges, at trods politiske uenigheder blev han "renset" af både kommunister og socialdemokrater i Danmark. Kun de to svenskere, Höglund og Kilbom, ønskede at rippe op i "kætterprocessen", men det har hverken noget at gøre med russere eller bolsjevikker. Svenskernes motiver for at beskyldte ham for at være tysk agent må have været rent personlige. For Alfred Kruse betød det, at han aldrig følte, at han fik fuld oprejsning.

DANMARKS KOMMUNISTISKE PARTI

(Sektion af Komm. Internationale)

Centralkomitéens Sekretariat
Griffenfeldtsgade 50³
Telefon Central 5399
Postkonto 2753

København N., 20. 4. 36.

Alfred Kruse,

Katrinédalsvej 28 A, Vanløse.

Vi har forhandlet med Centralkomiteerne for Sveriges og Norges kommunistiske Partier, og i Forstaaelse med dem mener vi derefter at kunne fastslaa

at der ikke foreligger nogen Art Bevis eller Sandsynliggørelse for, at du under dit Ophold i Sverige i Forbindelse med den svenske Høiforræderiproces skulde have arbejdet som Politistikker eller Politiprovokator. Der foreligger ikke nogen formel Udtalelse eller Afgørelse fra den dengang nedsatte Kommissionsdomstol, og de tre Partier mener efter saa godt, det lod sig gøre, paany at have undersøgt Sagen at maatte fastslaa, at du ikke har gjort dig skyldig i noget, som skulde gøre dig uverdigg til at deltage i Arbejderbevægelsen. Vi mener, at denne Sag hermed maa betragtes som afsluttet og uddebatteret med det Resultat, de tre skandinaviske Partier er kommet til.

Hvad angaar din Anmodning om Optagelse i Danmarks Kommunistiske Parti, har Centralkomiteens politiske Udvalg enstemmigt besluttet ikke at kunne bevilge denne. Det er vor Opfattelse, at du ikke har den Forstaaelse af Partiets Rolle, af Partidisciplinens Betydning og af de Pligter, der maa paahvile en Kommunist, som man paa Forhaand maatte forlange af dig som Betingelse for din Optagelse i Partiet. Vi har derfor afslaaet din Optagelsesbegæring.

Paa PARTISEKRETARIATETS Vegne

Alfred Kruse arkiv 41. 24